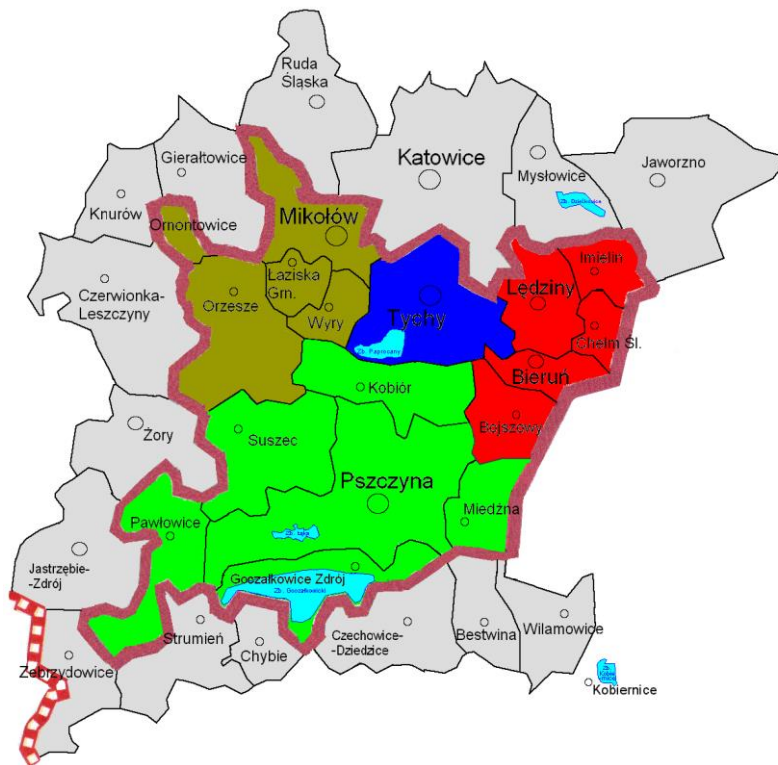

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIEGO
w 2022 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczynski	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	3084	1198	2028	2494	8804
Liczba ludności	124 139	59 513	99 486	110 893	394 031

Spis treści:

1.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE BIERUŃSKO- LĘDZIŃSKIM	4
2.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ	9
3.	OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO	19
4.	ODDZIAŁ LABORATORYJNY	24
5.	OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH	28
6.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	29
7.	OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY	32
8.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA	36

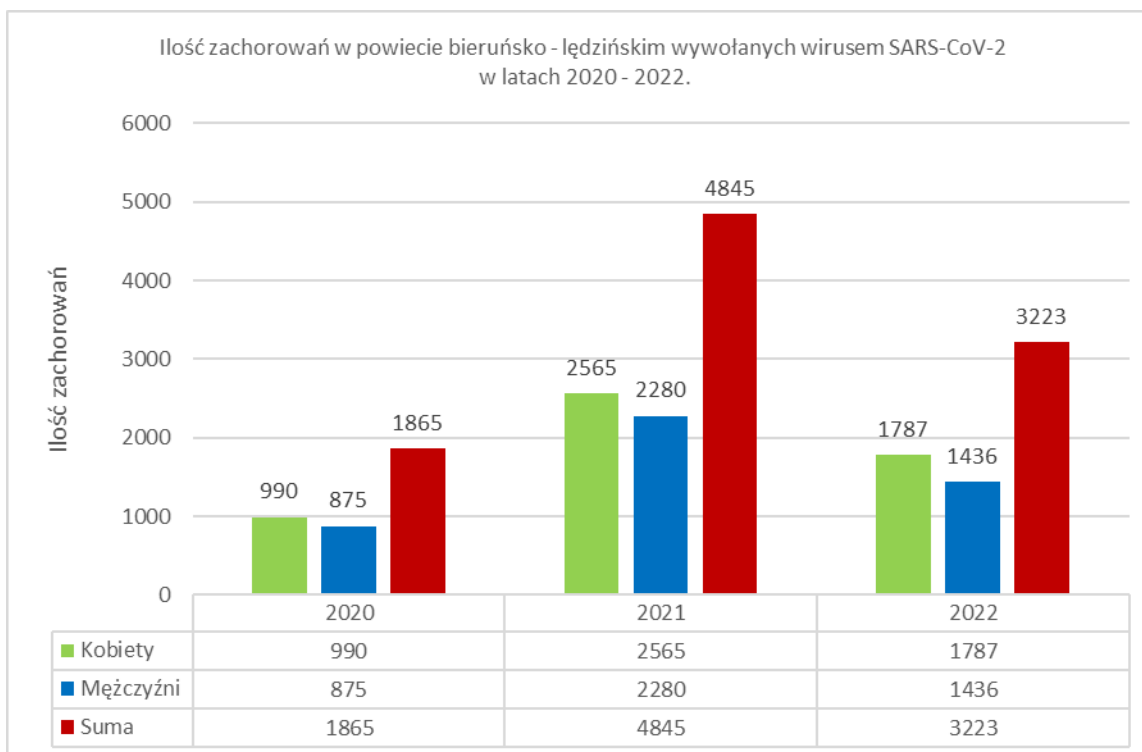
1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKIM

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

W 2022 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 4230 chorób zakaźnych, co stanowiło 13,3 % ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem. W porównaniu do 2021 r. spadła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zmniejszeniem liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzono wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

W pierwszym kwartale 2022 r. wśród zachorowań dominowała choroba zakaźna COVID - 19. Ogółem w 2022 r. wykazano 3223 zachorowań na COVID-19 (wykres nr 1), co stanowiło 76,2 % wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 7108). Zachorowało 1787 kobiet i 1436 mężczyzn. Z powodu COVID-19 zmarło 31 osób (w tym 15 kobiet i 16 mężczyzn), co stanowiło 13 % ogółu zgonów z powodu ww. choroby z terenu objętego nadzorem przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Wykres nr 1

Od II kwartału 2022 r. znacząco zwiększyła się liczba chorób zgłoszonych przez lekarzy zgodnie z wykazem zakażeń i chorób zakaźnych ujętym w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego stanowiły 6,8 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu bieruńsko-lędzińskiego, wśród nich można wyróżnić między innymi: 3 zatrucia pokarmowe wywołane pałeczkami Salmonella, 42 bakteryjne zakażenia jelitowe wywołane przez Clostridium difficile,

63 wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy oraz 24 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami), 144 biegunki i zapalenia żołądkowo jelitowe BNO, o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 40 u dzieci do lat 2). Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 14,6 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu bieruńsko-łędzkiego, w tym wykazano 71 płonic, 503 osp wietrznych oraz 2 zakażenia wywołane przez *Streptococcus Pneumoniae*. Ponadto wystąpiły 3 zachorowania na lambliozę oraz pojedyncze na listeriozę i małpią ospę.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych, skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono 14 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapaleniem wątroby typu B, 4 wywołane wirusem zapaleniem wątroby typu C oraz zarejestrowano 12 nowych nosicieli antygeny HBs i 4 nosicieli HCV.

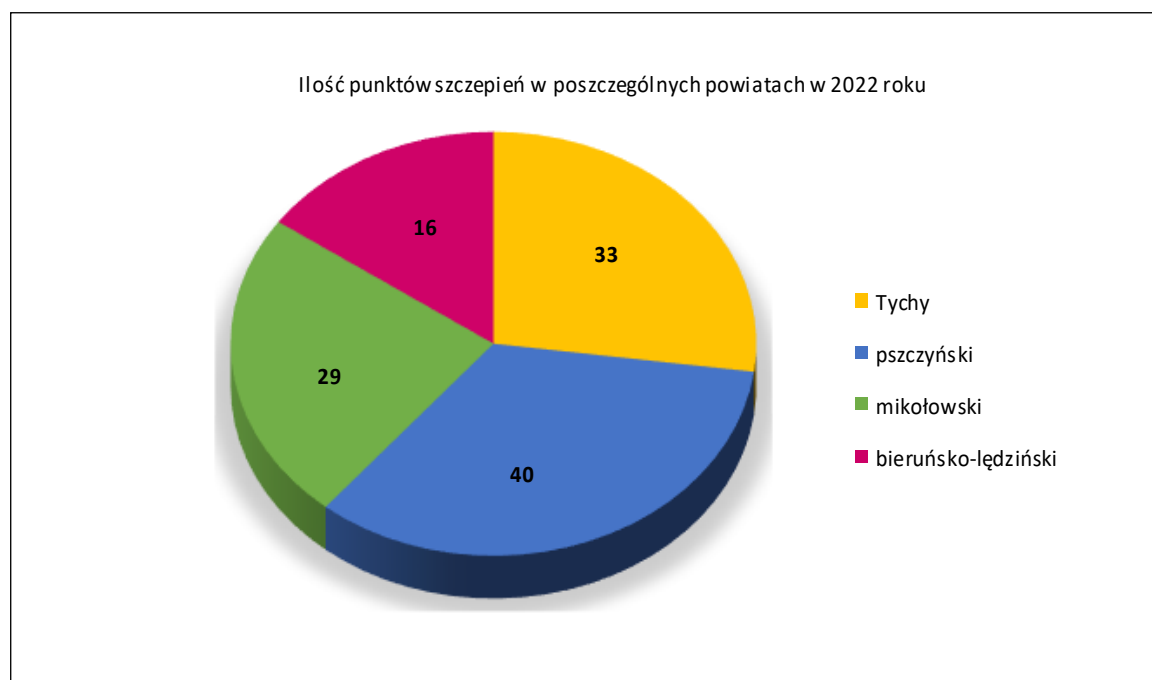
W powiecie bieruńsko – leździmskim w 2022 r. zarejestrowano 23 ogniska zakażeń epidemicznych. W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne. Przyczyną wystąpienia wszystkich ognisk epidemicznych był wirus SARS-CoV-2 (14 ognisk w szkołach, 5 w przedszkolach, 2 w żłobku, 1 w Domu Pomocy Społecznej, 1 w ośrodku opiekuńczo-wychowawczym).

Zachorowania na grypę oraz przypadki grypopodobne występują sezonowo. Obserwuje się największy wzrost w sezonie jesiennym, zimowym i wiosennym. W roku 2022 na terenie objętym nadzorem przez PPIS w Tychach zarejestrowano 10727 zachorowań na grypę oraz przypadki grypopodobne. Zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 2751. Najwięcej osób zachorowało w IV kwartale analizowanego roku tj. 9356, a najmniej w III kwartale tj. 18 osób.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W powiecie bieruńsko-łędzimskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 16 punktach szczepień (wykres nr 2). W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 12 014 osoby.

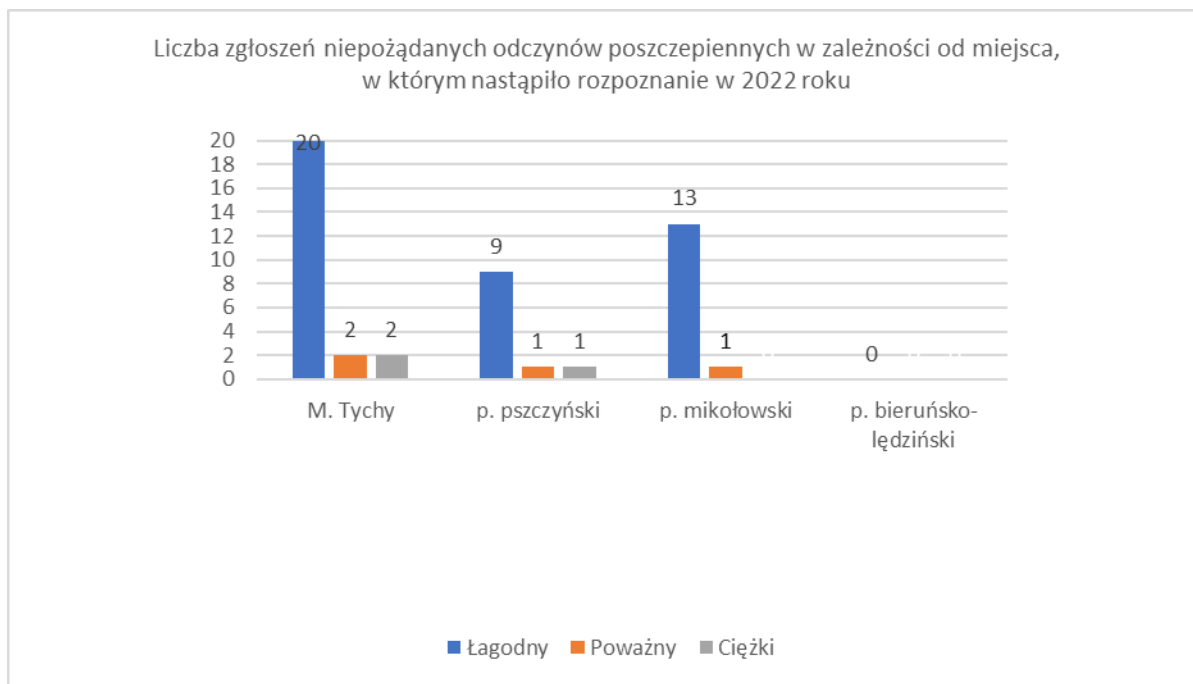
Wykres nr 2

W 2022 r. na terenie objętym nadzorem zarejestrowano 1453 osób uchylających się od obowiązku szczepień, z tego w powiecie bieruńsko-łędzińskim – **165**. W porównaniu do ubiegłego roku odnotowano wzrost liczby uchylających się od szczepień w powiecie o 7,15 %.

W 2022 r. spośród 49 niepożądanych odczynów poszczepiennych nie odnotowano żadnego z powiatu bieruńsko-łędzińskiego. (wykres nr 3).

Wykres nr 3

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole podmiotów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych, w tym: nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób uchylających się od obowiązku szczepień,
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych,
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych,
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych,
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2022 r. obejmowała nadzorem 957 podmiotów leczniczych, z czego w powiecie bieruńsko - łędzińskim 89, co stanowi 9,3 % ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres nr 4). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne- 2, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne- 43 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek- 44 (tabela nr 1).

Wykres nr 4

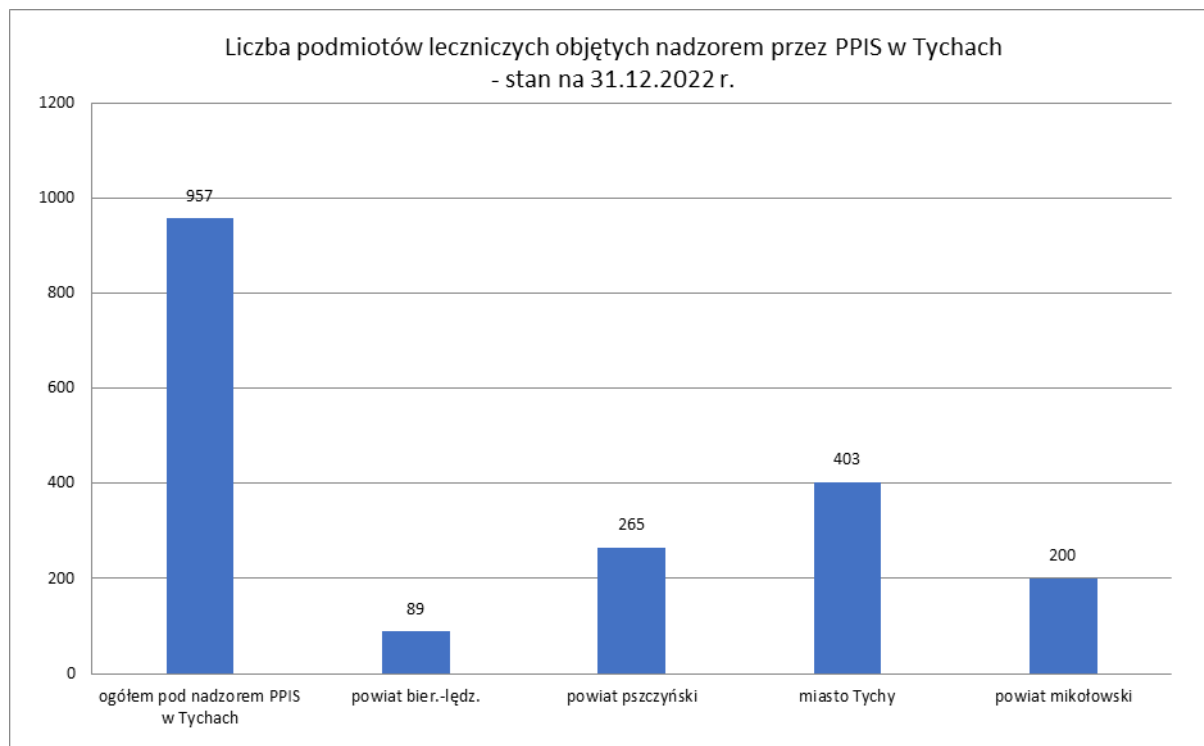

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie bieruńsko-łędzińskim w 2022 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	2
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	43
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	44
4	Ogółem	89

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 47 kontroli w powiecie bieruńsko – łędzińskim, w tym: 14 kontroli planowych, 7 kontroli problemowych związanych z występowaniem insektów oraz gryzoni i 26 kontroli ponadplanowych.

Kontrole ponadplanowe dotyczyły oceny realizacji szczepień ochronnych w podmiotach leczniczych (w tym oceny procedur postępowania z preparatami szczepionkowymi) oraz zgłaszania podejrzenia lub rozpoznania zakażenia, choroby zakaźnej lub zgonu z ich powodu. Podczas 2 kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły między innymi: niewłaściwego stanu higieniczno – sanitarnego pomieszczeń i postępowania z odpadami medycznymi w podmiocie leczniczym oraz występowania insektów. W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości wydano 2 decyzje nakazujące ich usunięcie oraz 2 decyzje płatnicze.

W 2022 r. rozpatrzono 3 skargi, wśród nich 2 związane z uciążliwościami dla ludzi w związku z występowaniem insektów (pluskiew) w lokalach mieszkalnych oraz 1 związana z występowaniem gryzoni (szczurów).

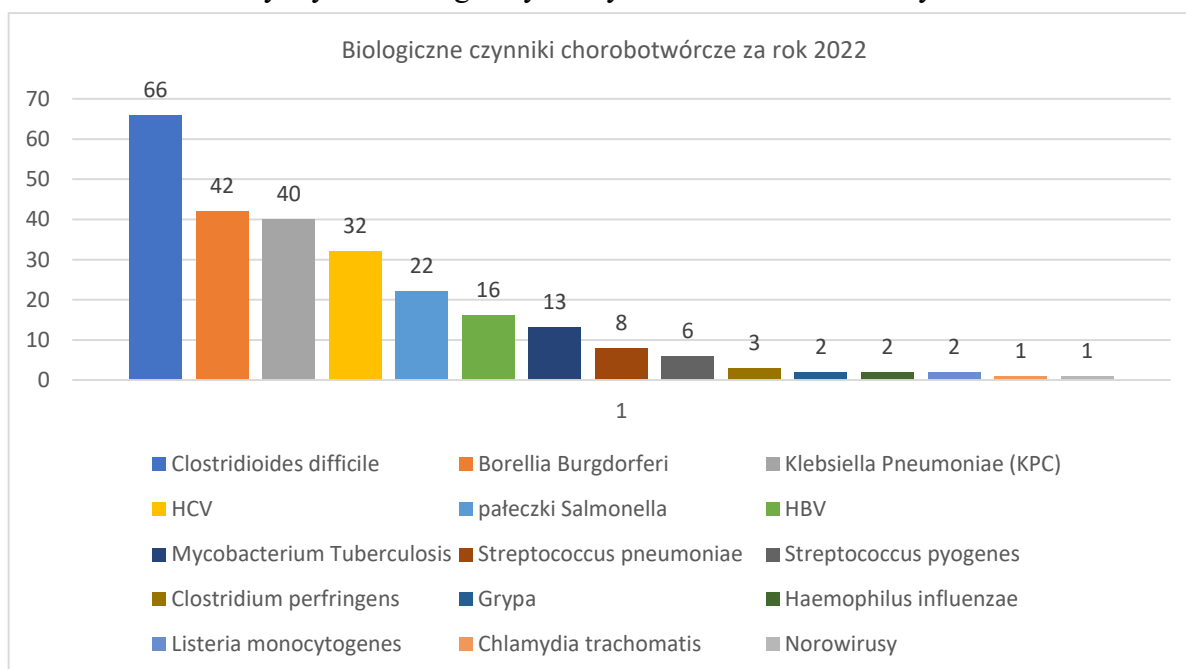
Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które na bieżąco analizowano i rejestrowano. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2022 r. zarejestrowano ogółem 256 dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych. W analizowanym okresie największy procent dodatnich biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły czynniki potwierdzające zakażenie *Clostridioides difficile* (25,8%), *Borrelia burgdorferi* (16,4 %), *Klebsiella Pneumoniae* - KPC (15,6%), HCV (12,5%), pałeczki *Salmonella* (8,6 %) - (tabela 2, wykres 5).

Tabela nr 2 Biologiczne czynniki chorobotwórcze za 2022 r.

BIOLOGICZNY CZYNNIK CHOROBOTWÓRCZY	LICZBA ZGŁOSZEŃ	% WSZYSTKICH ZGŁOSZEŃ
<i>Clostridioides difficile</i>	66	25,8
<i>Borellia Burgdorferi</i>	42	16,4
<i>Klebsiella Pneumoniae</i> (KPC)	40	15,6
HCV	32	12,5
pałeczki <i>Salmonella</i>	22	8,6
HBV	16	6,3
<i>Mycobacterium Tuberculosis</i>	13	5,1
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	8	3,1
<i>Streptococcus pyogenes</i>	6	2,3
<i>Clostridium perfringens</i>	3	1,2
Grypa	2	0,8
<i>Haemophilus influenzae</i>	2	0,8
<i>Listeria monocytogenes</i>	2	0,8
<i>Chlamydia trachomatis</i>	1	0,4
Norowirusy	1	0,4
RAZEM	256	100

Wykres nr 5 Procentowy wykres biologicznych czynników chorobotwórczych za 2022 r.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ

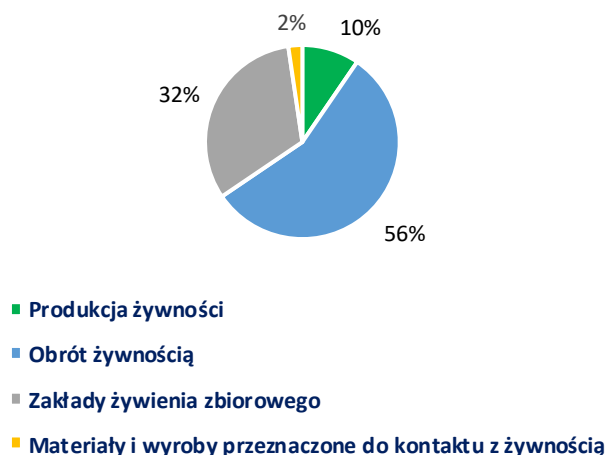
Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany. W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów

W 2022 r. nadzorowano 4647 zakładów usytuowanych na terenie 4 powiatów. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2022 r. wg. rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

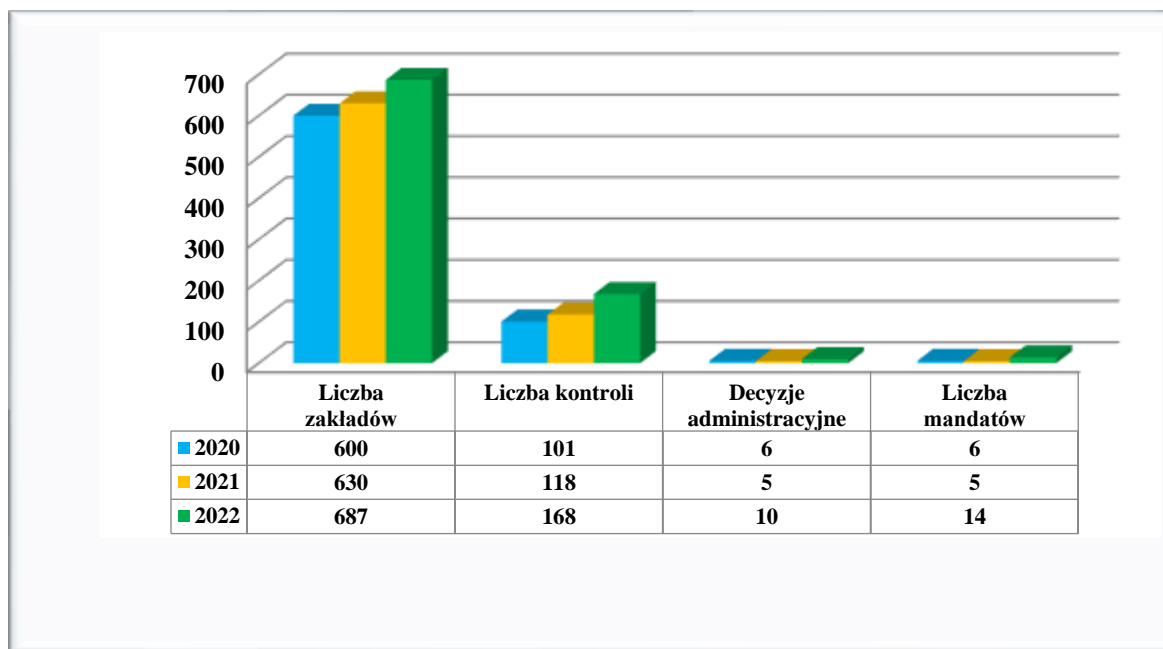
We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1171 kontroli urzędowych, w tym 23 kontrole w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością. W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 509 próbek, w tym 476 próbek żywności, 10 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 10 próbek zmiotków i wytrzępków z koszyków oraz 13 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego. Wydano 83 decyzje administracyjne, z czego 61 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 3 dotyczące unieruchomienia zakładów i 6 decyzji o odmowie zatwierdzenia. Winnych uchybień ukarano 118 mandatami na łączną kwotę 31850 zł. Skierowano 3 wnioski o ukaranie do sądu w trybie przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz 5 wniosków o wymierzenie kar pieniężnych przez Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad zakładami to 35 867 zł.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywnościowych i żywnościowych na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 687 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 168 kontroli urzędowych. Wydano 10 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Winnych uchybień ukarano 14 mandatami karnymi na łączną kwotę 3500 zł (wykres nr 2).

Wykres nr 2

Działania kontrolne i represyjne w latach 2020 – 2022

v

Zakłady Produkcji Żywności

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 78 zakładów, w których przeprowadzono 21 kontroli. Wydano 4 decyzje administracyjne, nałożono 1 mandat karny na kwotę 300 zł.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości sanitarno – porządkowe i techniczne to m.in.:

- obecność zanieczyszczeń biologicznych, w tym szkodników zbożowo-mącznych w wytrząpkach z koszyczków do wzrostu ciasta, w zmiotkach z podestów oraz z posadzki w magazynie mąki,
- brudne, zakurzone ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	2
Automaty do lodów	2
Wytwórnice tłuszczów roślinnych	0
Piekarnie	12
Ciastkarnie	13
Przetwórnice owocowo-warzywne	0
Browary i słodownie	0
Zakłady garmazeryjne	1
Wytwórnice koncentratów spożywczych	0
Wytwórnice chrupek, chipsów i prażyniek	1
Wytwórnice substancji dodatkowych	0

Producenci pierwotni	9
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	26
Producenci żywności w warunkach domowych	7
Inne wytwórnie żywności	5

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 409 zakładów, w których przeprowadzono 97 kontroli. Wydano 6 decyzji administracyjnych, nałożono 10 mandatów karnych na kwotę 2500 zł.

Nieprawidłowości sanitarno-techniczne to:

- brudne, zakurzone z widocznymi pęknięciami, odpadającymi fragmentami tynku ściany i sufity na zapleczu sklepu,
- posadzka w sali sprzedaży z ubytkami,
- zniszczone, skorodowane z ubytkami urządzenia chłodnicze,
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości,
- ślady obecności gryzoni,
- brak porządku i czystości w pomieszczeniach,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych łatwopsujących w zawyżonej temperaturze, niezgodnie z zaleceniem producentów na etykietach,
- brudne urządzenia chłodnicze, nieprzyjemny zapach po otwarciu,
- środki spożywcze o zmienionych cechach organoleptycznych (zmieniony kolor i wyczuwalny nieprzyjemny zapach).

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	230
Kioski spożywcze	3
Apteki	19
Magazyny hurtowe	15
Obiekty ruchome i tymczasowe	36
Środki transportu żywności	38
Inne obiekty obrotu żywnością	68

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się 188 zakładów, w których przeprowadzono 49 kontroli.

Nałożono 3 mandaty karne na kwotę 700 zł.

Nieprawidłowości sanitarno-techniczne to:

- brudne, zaśmiecone z zastoinami wody posadzki w pomieszczeniach kuchennych oraz magazynach,
- brudne, zaśmiecone oblepione resztkami poprodukcyjnymi urządzenia chłodnicze, grzewcze oraz sprzęt kuchenny,
- brak segregacji w urządzeniach chłodniczych,
- środki spożywcze po upływie terminu przydatności do spożycia/daty minimalnej trwałości.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	47
Zakłady małej gastronomii	71
Stołówki pracownicze	4
Bufety przy zakładach pracy	1
Bloki żywienia w szpitalach	2
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	5
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	7
Stołówki szkolne	15
Stołówki w przedszkolach	17
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	0
Zakłady usług cateringowych	3
Inne zakłady żywienia	16

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

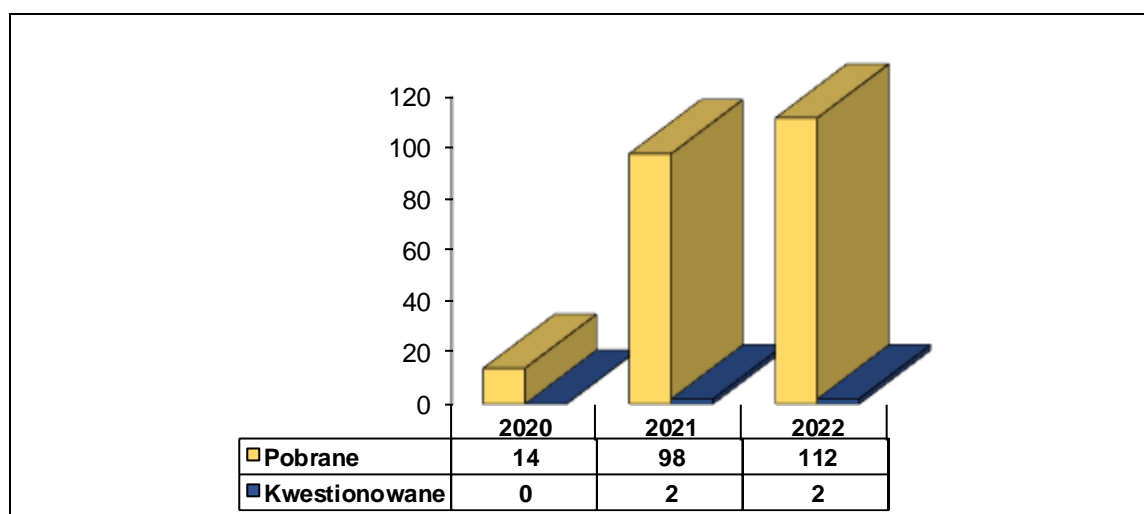
Nadzorem objęto 1 wytwórnię i 11 miejsc obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2022 r. na terenie powiatu bieruńsko – lędzińskiego pobrano do badań laboratoryjnych 112 próbek środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których kwestionowano 2 próbki (wykres nr 3).

Wykres nr 3

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2020 – 2022

Przyczyną kwestionowania próbek była:

- **pod względem zanieczyszczeń biologicznych:** obecność szkodników zbożowo - mącznych w zmiotkach i wytrzępkach z koszyków do rozrostu i garowania ciasta.

Wnioski i interwencje

W 2022 r. rozpatrzono 5 wniosków, z czego 2 były zasadne, 2 bezzasadne, 1 wniosek przekazano do rozpatrzenia zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową. Nałożono 2 mandaty na kwotę 600 złotych, wydano 1 decyzję administracyjną z terminem natychmiastowej wykonalności. Wnioski dotyczyły:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych:

- sprzedaż środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości/terminu przydatności do spożycia,
- uprawy rolne zanieczyszczone, skażone WWA (wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne).

niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych:

- personel bez nakrycia głowy, brak rękawic jednorazowych;
- brak odzieży ochronnej,
- brudna posadzka w sali sprzedaży,
- obecność mrówek w sali sprzedaży,
- przygotowywanie posiłków dla szkół i przedszkoli w domu prywatnym.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

<i>Wnioski o interwencję</i>		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2020	5	2/400
2021	3	1/200
2022	5	2/600

Nadzór nad importem/eksportem na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 68 kontroli, w tym 3 kontrole środków transportu, skontrolowano 105 partii środków spożywczych, wydano 68 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Eksport: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności wykonano 97 kontroli, skontrolowano 970 partii żywności przeznaczonej na eksport, wydano 98 świadectw jakości zdrowotnej.

Łączna kwota odprowadzona do budżetu państwa z tytułu nadzoru nad importem i eksportem to 24 959 zł.

Powiadomienia typu RASFF na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2022 r. otrzymano 151 powiadomień alarmowych, informacyjnych, typu NEWS oraz powiadomień o niezgodności w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- przekroczenie parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: mięsie i przetworach mięsnych, jajach w proszku, wyrobach czekoladowych oraz sałacie;
- zawartość niezadeklarowanych substancji dodatkowych w wykazie składników w przetworach z owoców morza;
- zawartość niedozwolonych substancji oraz składnika nowej żywności w suplementach diety;

- przekroczenie dopuszczalnej zawartości antybiotyków w produktach spożywczych;
- obecność niedozwolonego składnika w materiałach i wyrobach do kontaktu z żywnością;
- migracja formaldehydu, ołowiu, kadmu z wyrobów do kontaktu z żywnością;
- niedozwolone napromienianie suplementów diety;
- przekroczenie najwyższej dopuszczalnej ilości substancji dodatkowych, w tym barwników w paście cukrowej, przetworach z owoców morza oraz estrów glicydowych w suplemencie diety;
- obecność zanieczyszczeń fizycznych, chemicznych, biologicznych w środkach spożywczych, w tym w batonikach, śliwkach suszonych, paście migdałowej, chipsach kukurydzianych, serze pleśniowym, buraczkach, fasoli;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w produktach żywnościowych, tj.: cukinia, papryka czerwona, banany, ryż brązowy, grapefruit, papryka kiszona, marchew, kasza jagłana, sok dla dzieci, cytryny;
- przekroczenie ilości tlenu etylenu w suplemencie diety, batonach, lodach;
- migracja pierwszorzędowych amin aromatycznych z produktów z nylonu, tj. łyżki szumówki, szczypiec do potraw;
- błędne znakowanie dotyczące składników alergicznych w środkach spożywczych;
- obecność glutenu w produktach bezglutenowych;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mykotoksyn w ziarnach kukurydzy oraz owocach suszonych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich w marchwi i ananasie w puszcze.

W nadzorowanych obiektach monitorowano proces wycofywania tych produktów z obrotu handlowego. W większości przypadków producenci lub dystrybutorzy sami podejmowali takie działania.

Kategorie produktów	Powiadomienia alarmowe	Powiadomienia informacyjne	Powiadomienia typu NEWS	Powiadomienie o niezgodności
Mięso i przetwory mięsne	28	56		
Przetwory zbożowo - mączne	5	5		
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	2	1		
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	8	6		
Suplementy diety	4	5		
Inne (owoce suszone i świeże, warzywa świeże, jaja w proszku, pasta z migdałów, lody, orzechy, lecytyna sojowa, soki i napoje dla dzieci, owoce morza)	17	12	1	1
RAZEM	64	85	1	1

Akcje i działania dodatkowe wykonywane na terenie nadzorowanym przez PPIS w Tychach

1. Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku:

- letniego przeprowadzono 13 kontroli, (w tym 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym posiłki dostarczane były przez firmę cateringową oraz 5 kontroli zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego, w których prowadzone było żywienie),
- zimowego przeprowadzono 5 kontroli (w tym 1 kontrola zakładu żywienia zbiorowego zamkniętego, w którym prowadzone było żywienie, 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego, które dostarczały posiłki dla uczestników wypoczynku zimowego).

W trakcie przeprowadzonych kontroli stwierdzono:

- brak porządku i czystości w zakładzie;
- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych;
- brak aktualnego orzeczenia lekarskiego dla celów sanitarno-epidemiologicznych.

W związku z powyższym nałożono 2 mandaty karne na kwotę 300 zł.

2. Trasy turystyczne

Oceną objęto: wytwórnie lodów, sklepy spożywcze i kioski, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Ponadto skontrolowano 9 zakładów żywienia zamkniętego, w których organizowano wypoczynek letni dla dzieci i młodzieży. W sezonie letnim 2022 r. przeprowadzono w wymienionych grupach 80 kontroli. W wyniku przeprowadzonych kontroli nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 3200 zł. Wydano 3 decyzje administracyjne. Zbadano 22 próbki środków spożywczych, których nie kwestionowano.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to:

- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych;
- brak segregacji środków spożywczych w urządzeniach chłodniczych;
- brak porządku i czystości w zakładzie (brudne urządzenia chłodnicze, brudny sprzęt produkcyjny);
- stanowiska pracy oraz pomieszczenia wykorzystywane niezgodnie z przeznaczeniem;
- brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych;
- środki spożywcze po terminie przydatności do spożycia;
- ślady występowania szkodników zbożowo-mącznych oraz mysich odchodów.

Uchybienia stanu technicznego:

- brudne ściany i sufity w pomieszczeniach produkcyjnych zakładu;
- posadzka w pomieszczeniu produkcyjnym zniszczona, z ubytkami;
- zdemontowana umywalka do mycia rąk w kuchni.

3. Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 5 zakładów żywienia zbiorowego (1 przedszkole, 4 szkoły podstawowe) z kuchnią własną. Teoretycznie przeanalizowano 5 próbek zestawień dekadowych. Wszystkie wykazały nieprawidłowości, które dotyczyły m.in.: niewłaściwie zestawionych jadłospisów, tj. zaniżonej (w przypadku szkół) lub zawyżonej (w przypadku przedszkola) wartości energetycznej posiłków oraz zaniżonej wartości składników odżywczych, w szczególności, wapnia i witaminy D.

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono:

- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem doboru produktów z niektórych grup środków spożywczych oraz wartości odżywczej (w szczególności zbyt dużej ilości białka), chociaż jadłospisy okazane do oceny były urozmaicone;
- zaniżoną lub zawyżoną wartość energetyczną w stosunku do zalecanej normy żywieniowej;
- bardzo małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- podawanie zbyt małej ilości ryb - tylko jedna placówka zrealizowała obowiązek podawania porcji ryby przynajmniej raz w tygodniu;
- w przypadku szkół zbyt małe porcje produktów z grupy mięso, jaja, orzechy, nasiona roślin strączkowych, w 1 placówce całkowicie pominięto produkty z ww. grupy w jednym dniu;
- w przypadku szkół podawanie zbyt małych porcji produktów zbożowych z całkowitym pominięciem w dekadzie (w trzech placówkach) produktów zbożowych pełnoziarnistych, w jednej placówce produkt zbożowy pełnoziarnisty w ciągu 10-ciu dni podano jeden raz;
- za wysoki udział soli i sodu w stosunku do zalecanych norm;
- zbyt małą ilość warzyw i owoców zarówno uwagi na wielkość porcji jak również całkowite pominięcie ich w serwowanych posiłkach;
- nieprawidłowe oznaczenia alergenów (lub ich brak) w jadłospisach przekazywanych do wglądu dzieciom i rodzicom.

Celem poprawy sposobu żywienia opracowano zalecenia dla każdego zakładu.

4. Nadzór nad grzybami i przetworami grzybowymi znajdującymi się w obrocie, przetwórstwie oraz żywieniu zbiorowym

W ramach działań kontrolnych w ciągu 2022 r. nie stwierdzono nieprawidłowości związanych z wprowadzaniem do obrotu grzybów. Pobrano do badań laboratoryjnych próbkę grzybów świeżych (kania) w kierunku skażeń promieniotwórczych oraz próbkę grzybów suszonych (podgrzybek brunatny suszony cały) w kierunku zawartości metali i oceny znakowania – próbek nie kwestionowano.

5. Jednostki systemu oświaty

W 2022 r. przeprowadzono w stołówkach szkolnych 41 kontroli, 34 kontrole w stołówkach przedszkolnych, 7 kontroli w sklepikach szkolnych oraz 1 kontrolę w stołówce zakładu wychowawczego. Kontrole dotyczyły także spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154).

W związku z interwencją rodziców przeprowadzono kontrolę w przedszkolu, w trakcie której stwierdzono brak monitoringu temperatur przy przyjmowaniu posiłków, co skutkowało nałożeniem mandatu karnego na kwotę 300 zł.

6. Nadzór nad zakładami produkującymi i wprowadzającymi do obrotu żywność bezglutenową

W ramach akcji przeprowadzono 28 kontroli w piekarniach, które dotyczyły między innymi produkcji i wprowadzania do obrotu żywności bezglutenowej.

Nie stwierdzono produkcji żywności bezglutenowej.

7. Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacone witaminami i składnikami mineralnymi)

- a) W 2022 r. w związku z prowadzonym nadzorem nad żywnością prozdrowotną przeprowadzono kontrole podmiotów wprowadzających do obrotu suplementy diety. Przeprowadzono ogółem 11 kontroli, skontrolowano hurtownie suplementów diety, sklepy internetowe oraz sprzedaż prowadzoną za pośrednictwem stron internetowych:

- w związku z wprowadzeniem po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego, nałożono 7 mandatów karnych na kwotę 2700 zł;
 - w 3 przypadkach wnioskowano do Śląskiego Powiatowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wymierzenie kary pieniężnej w związku z prowadzeniem działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej;
 - rozpatrzono 11 interwencji: 1 wniosek oraz 10 informacji przekazanych przez Powiatowe Stacje Sanitarно-Epidemiologiczne i Głównego Inspektora Sanitarnego, z których 10 było zasadnych. Interwencje dotyczyły: prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o wpis do rejestru zakładów, wprowadzenia po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej suplementów diety bez powiadomienia Głównego Inspektora Sanitarnego, nieprawidłowości w oznakowaniu suplementu diety.
- b) W ramach nadzoru w 2022 r. pobrano do badań laboratoryjnych 17 próbek suplementów diety, 46 próbek środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego, w tym żywność dla dzieci. Próbek nie kwestionowano. W czterech przypadkach zalecenia dotyczące znakowania przekazano producentom lub dystrybutorom oraz stacjom nadzorującym zakłady wprowadzające do obrotu.
- O nieprawidłowościach poinformowano Inspekcję Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły: braku możliwości sprawdzenia przez konsumenta zastosowanego w produkcie barwnika, przekazywania obowiązkowych informacji w sposób nieuporządkowany oraz stosowania określenia „dawka dzienna” zamiast „porcja dzienna”, niewłaściwej kolejności dodatków do żywności w wykazie składników, niejednoznacznie zdefiniowanej porcji produktu zalecanej do spożycia w ciągu dnia.
- c) W ramach zadania doraźnego zleconego przez GIS polegającego na przeprowadzeniu kontroli tematycznych producentów i importerów suplementów diety z uwzględnieniem sprzedaży internetowej, na podstawie wybranych produktów skontrolowano: 2 zakłady produkujące suplementy diety, 5 importerów oraz 4 podmioty zajmujące się dystrybucją. W trakcie przeprowadzanych kontroli przeanalizowano skład ilościowo-jakościowy produktów, analizę znakowania pod względem spełnienia przepisów prawa żywnościowego. W kontrolowanym zakresie nie stwierdzono naruszenia obowiązujących przepisów.

8. Zakłady cateringowe – akcja własna

W związku ze stwierdzanymi podczas kontroli nieprawidłowościami w zakładach cateringowych na nadzorowanym terenie Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach podjął decyzję o przeprowadzeniu akcji własnej w zakładach przygotowujących i dostarczających posiłki do zakładów żywiących grupy ludzi o podwyższonym ryzyku.

Przeprowadzono 7 kontroli w zakładach cateringowych oraz w restauracjach przygotowujących posiłki w ramach usług cateringowych.

W wyniku stwierdzonych nieprawidłowości nałożono 5 mandatów karnych na łączną kwotę 1900 zł. Wydano 4 decyzje terminowe, w tym jedną unieruchomienia zakładu.

Stwierdzono m.in. następujące nieprawidłowości:

- brak porządku i czystości we wszystkich pomieszczeniach zakładu tj. bardzo brudne kafelki na ścianach w pomieszczeniu produkcyjnym zakładu, brudne podłogi, z zastoinami wody, brudne, tłuste z zaschniętymi resztkami żywności regały do przechowywania środków spożywczych w pomieszczeniu produkcyjnym,
- nieprawidłowe przechowywanie środków spożywczych wymagających chłodzenia tj. mięsa, produktów nabiałowych, w temperaturze 30°C, co jest niezgodnie z zaleceniem producentów na etykietach, i spowodowało przerwanie łańcucha chłodniczego,

- pomieszczenia w zakładzie nie są wykorzystywane zgodnie z przeznaczeniem tj. w pomieszczeniu kuchennym stwierdzono przechowywanie jaj świeżych oraz skorup z jaj w wytłoczkach, co świadczy o braku ich dezynfekcji przed użyciem do produkcji w wydzielonym do tego celu pomieszczeniu,
- brak zabezpieczenia zakładu przed dostępem owadów, brak siatek w otwartych oknach oraz drzwiach, co jest powodem dostawania się much do pomieszczeń produkcyjnych oraz ich żerowania na żywności,
- brak bieżącej ciepłej wody przy umywalce do mycia rąk w pomieszczeniu produkcyjnym,
- prowadzenie działalności w zakresie produkcji lub obrotu żywnością bez złożenia wniosku o zatwierdzenie zakładu i wpis do rejestru zakładów, za powyższe wnioskowano do ŚPWIS o wymierzenie kary pieniężnej.

9. Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych przeprowadzono ogółem 4 kontrole (3 kontrole w zakładach małej gastronomii oraz 1 w ciastkarni). W trakcie kontroli przeprowadzano badania za pomocą specjalistycznego sprzętu, wyniki badań wykazały akceptowalną jakość tłuszczów.

10. Kontynuacja akcji „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 5 zakładów, w których pobrano 10 próbek zmiotków oraz wytrzępek do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości. Razem przeprowadzono 6 kontroli (5 związanych z poborem próbek i 1 rekontrolę), wydano 4 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujące przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne na kwotę 700 zł.

11. Denaturat

W związku z wytycznymi ŚPWIS w sprawie wystąpienia sytuacji kryzysowej – zatrucia denaturatem skażonym metanolem wspólnie z pracownikami sekcji Epidemiologii, Higieny Pracy, Higieny Dzieci i Młodzieży, Higieny Komunalnej i Środowiska, Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzono 55 kontroli oraz 118 wizytacji. Na terenie 4 powiatów skontrolowano małe sklepy spożywcze, sklepy wielkopowierzchniowe, sklepy oraz hurtownie budowlane, stacje paliw. Pobrano 121 próbek denaturatu znajdującego się w obrocie handlowym w skontrolowanych zakładach. Próbkę przekazano do badań do laboratorium WSSE w Katowicach.

12. Ryby z Odry

W związku z pismami GIS oraz ŚPWIS w sprawie przypadków śnięcia ryb w Odrze wzmożono nadzór nad miejscami obrotu rybami. W trakcie kontroli zwracano szczególną uwagę na identyfikację i źródło pochodzenia oraz wygląd ryb wprowadzanych do obrotu.

W ramach akcji na terenie 4 powiatów przeprowadzono 59 kontroli. Skontrolowano zakłady obrotu żywnością: sklepy i kioski, w tym zlokalizowane na targowiskach, oraz zakłady żywienia zbiorowego. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przechowywania ryb niezgodnie z zaleceniami producenta. W związku z powyższym strony ukarano 2 mandatami karnymi na kwotę 500zł. Ponadto wydano 3 decyzje administracyjne dotyczące zapewnienia właściwych warunków przechowywania ryb oraz zapewnienia właściwego stanu technicznego urządzeń chłodniczych. Nie odnotowano interwencji konsumenckich dotyczących jakości ryb.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Przeprowadzono szkolenia pracowników, których tematami były: „Prowadzenie nadzoru nad importem, w tym stosowanie systemu TRACES-NT przez Inspekcję Weterynaryjną”, „Wymazy sanitarne w teorii i praktyce wykonywane przez Inspekcję Weterynaryjną” oraz „Tryb postępowania w trakcie urzędowej kontroli granicznej produktów pochodzenia niezwierzęcego”.
- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.
- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Współpraca z Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Inspekcją Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych i Inspekcją Ochrony Środowiska

W ramach współdziałania tych inspekcji realizując zapisy porozumienia przeprowadzono 4 kontrole, w trakcie których pobrano do badań 4 próbki owoców miękkich w kierunku zawartości metali, z czego 1 próbkę kwestionowano z uwagi na przekroczenie dopuszczalnej zawartości kadmu.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności

Po okresie pandemii zauważono niepokojące zjawisko dotyczące zwiększonej liczby prowadzonych postępowań administracyjnych, nakładanych grzywien w drodze mandatu karnego oraz kierowanych wniosków o ukaranie do sądu na podstawie Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Powyższe związane jest z pogorszeniem się stanu sanitarno – porządkowego w kontrolowanych zakładach.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

Nadzorem Higieny Komunalnej i Środowiska objęto 1889 obiektów, z czego w powiecie bieruńsko - lędzimskim znajduje się łącznie **248** obiektów, w tym 39 placówek służby zdrowia. W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono na nadzorowanym terenie łącznie 251 kontrole sanitarne, w tym 32 na terenie powiatu bieruńsko - lędzimskiego.

Obiekty użyteczności publicznej.

Baseny kąpielowe – w ewidencji 4 baseny, w tym 2 Kryte Pływalnie, 1 basen przy Szkole Podstawowej i jeden basen sezonowy, przeprowadzono 4 kontrole.

Przeprowadzone kontrole basenów miały na celu sprawdzenie utrzymania właściwego stanu sanitarnego pomieszczeń i urządzeń jak również ocenę jakości wody na pływalni, realizację obowiązku informowania o jakości wody osób korzystających z obiektu.

Kontrola na Pływalni w Lędzinach skutkowałą wydaniem decyzji, w trakcie której stwierdzono ubytki i spękania struktury wokół niecki basenu sportowego, spękania podwieszono sufitu kasetonowego nad niecką basenu rekreacyjnego i wanny jacuzzi. Ponadto stwierdzono pęknięcia

i ubytki w płytkach ceramicznych w pomieszczeniach z natryskami w szatni damskiej oraz zauważono naruszoną strukturę siedzisk w saunie suchej.

Hotele, inne obiekty świadczące usługi hotelarskie - w ewidencji 2 hotele, 4 inne obiekty świadczące usługi hotelarskie, skontrolowano 1 hotel.

Kontrolę przeprowadzono w Hotelu Adria w Bieruniu. Obiekt został przeznaczony do przebywania uchodźców z Ukrainy. Bieżący stan sanitarny części ogólnodostępnych hotelu nie budził zastrzeżeń.

Pola biwakowe – w ewidencji 1 pole biwakowe, przeprowadzono 2 kontrole.

Kontrole przeprowadzone zostały w zakresie oceny stanu sanitarnego przed rozpoczęciem sezonu letniego. Teren pola biwakowego w całości ogrodzony jest siatką metalową. Kompleks znajduje się w bliskiej odległości Zbiornika Dzieńkowice. Przy polu znajduje się budynek z 6 pokojami noclegowymi z podręcznymi kuchenkami oraz z pełnym węzłem sanitarnym. Zapewniono magazyn bielizny czystej i środków czystości. Na parterze budynku funkcjonują ustępy ogólnodostępne. Teren pola biwakowego został wyposażony w plac zabaw dla dzieci, trzy punkty czerpalne wody, połowy aneks kuchenny, kompleksy sanitariatów. Pole biwakowe posiada WC chemiczne przeznaczone do zrzutu nieczystości z kamperów do kanalizacji sanitarnej. Obiekt oceniono jako dobry.

Stacje Paliw - w ewidencji 5, skontrolowano 4 obiekty, przeprowadzono 4 kontrole. Kontrole przeprowadzono w związku ze śmiertelnym zatruciem osób spożywających denaturat na terenie Śląska i Polski oraz podejrzeniem, że produkty dostępne w sklepach mogą nie spełniać obowiązujących wymagań zdrowotnych i mogą stanowić wysokie ryzyko bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia lub życia człowieka. Przeprowadzono akcję mającą na celu zabezpieczanie produktów.

Parkingi przy trasach turystycznych – w ewidencji 1 parking, przeprowadzono 2 kontrole.

Trasa turystyczna przy Stacji Paliw „Gracjan” zlokalizowana jest w Lędzinach przy drodze krajowej DK-1 Tychy - Częstochowa. Dla podróżnych zapewniono ustępy ogólnodostępne zlokalizowane wewnątrz budynku stacji paliw. Ustępy przystosowane są dla osób niepełnosprawnych. Przy punktach wodnych znajdują się środki higieny oraz pojemniki na odpady. Wewnątrz budynku stacji paliw funkcjonuje punkt gastronomiczny oraz sklep. Nieczystości płynne odprowadzane są do zbiornika bezodpływowego opróżnianego przez specjalistyczną firmę. Teren parkingu utrzymany w bieżącej czystości, sprzątany przez wyznaczone osoby.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko – kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej, tatuażu – w ewidencji 107 obiektów w tym:

- 46 zakładów fryzjerskich - przeprowadzono 9 kontroli, skontrolowano 8 obiektów. Wydano jedną decyzję nakazującą doprowadzenie do należytego stanu higieniczno - sanitarnego ścian i sufitów oraz zapewnienia zmywalnych posadzek w pomieszczeniu socjalnym. Termin realizacji decyzji ustalono do 30 kwietnia 2023r. W jednym zakładzie stwierdzono niewłaściwy stan higieniczno - porządkowy. Uchybienia dotyczyły brudnych narzędzi i przyborów fryzjerskich oraz brudnych posadzek w pomieszczeniach zakładu. Na właścicielkę zakładu nałożono mandat karny w wysokości 200,00 zł. Wydano zalecenia pokontrolne. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie uchybień.
- 39 zakładów kosmetycznych - przeprowadzono 2 kontrole,
- 8 zakładów odnowy biologicznej - przeprowadzono 1 kontrolę,
- 14 zakładów w których świadczone są więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu - przeprowadzono 4 kontrole. Podczas przeprowadzonych kontroli w wyżej wymienionych obiektach nie stwierdzono nieprawidłowości.

W czasie świadczenia usług mogących powodować naruszenie ciągłości tkanek używa się wyłącznie jałowych materiałów przechowywanych w oddzielnych pakietach sterylizacyjnych zabezpieczających je przed wtórnym skażeniem. Właściciele zakładów posiadają opracowane procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz instrukcje postępowania z odpadami. W obiektach prowadzi się selektywną zbiórkę odpadów. Odpady niebezpieczne powstające w trakcie świadczenia usług usuwane są do pojemników jednorazowego użycia, odbierane przez specjalistyczne firmy zgodnie z podpisaną umową. W zakładach używana jest bielizna jednorazowego i wielorazowego użycia. Bielizna wielorazowa prana jest poza zakładem. Bieżący stan higieniczno - sanitarny w większości zakładów nie budził zastrzeżeń.

Cmentarze - w ewidencji 9 obiektów, skontrolowano 1 cmentarz. Odpady komunalne, gromadzone są w kontenerach utrzymanych w dobrym stanie sanitarno – technicznym. Zarządca cmentarza posiada umowę na odbiór odpadów komunalnych z firmą mającą wymagane zezwolenie. Teren cmentarza utrzymany czysto. Kontrola nie wykazała uchybień.

Tereny rekreacyjne – w ewidencji 1 obiekt, przeprowadzono jedną kontrolę.

Ośrodek- Kąpielisko Łysina w Bieruniu należy do Bieruńskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Kąpielisko czynne było od 26 czerwca do 31 sierpnia 2022 r. Przy kąpielisku dostępne są przebieralnie i kompleksy toalet. W wydzielonych miejscach przy kąpielisku znajdują się pojemniki na odpady komunalne. Odpady usuwane są do kontenerów opróżnianych przez specjalistyczną firmę. Obiekt utrzymany we właściwym stanie sanitarnym. Obiekt utrzymany w dobrym stanie sanitarnym. W sezonie letnim osoby wypoczywające mogły zażywać kąpiele wodnych i słonecznych na piaszczystej plaży, dostępne były przebieralnie, boisko do piłki siatkowej – plażowej, jak również możliwość spacerów i jazdy na rowerach po leśnych ścieżkach.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpiele i rekreacji.

Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi:

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach sprawuje nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków. Wymagania dotyczące jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone są w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się w poszczególnych gminach przedsiębiorstwa – wodociągowe.

- Bieruń i Bojszowy - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.
Mieszkańcy tych gmin zaopatrywani są w całości w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.
- Chełm Śląski - Gminna Spółka Komunalna Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Techników 25 w Chełmie Śląskim.
- Imielin - Miejska Spółka Komunalna Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Imielińskiej 87 w Imielinie.
Mieszkańcy tych gmin zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego i podziemnego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.
- Łędziny - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach oraz Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej „Partner” Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Łędzińskiej 47 w Łędzinach.
Mieszkańcy zaopatrywani przez PGK Partner i RPWiK Tychy do maja 2022 r. zaopatrywani byli w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego

Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach, natomiast od 4 maja br. za wyjątkiem rejonu Górki i Goławiec mieli dostarczaną wodę pochodzenie podziemnego z KWK Ziemowit.

Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

Podstawę zapewnienia odbiorcom bezpiecznej wody do spożycia w 2022 r. stanowiły badania wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne, jak również badania realizowane w ramach nadzoru Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

Badania jakości wody przeznaczonej do spożycia w ramach kontroli wewnętrznej prowadzone były na podstawie uzgodnionych wcześniej z PPIS w Tychach harmonogramów pobierania próbek wody, zgodnie z częstotliwością i zakresem określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia a następnie do PPIS w Tychach przekazywano sprawozdania z badań.

Próbki wody badane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających tą wodę oraz pogorszyć jej ocenę organoleptyczną dokonywaną przez konsumentów. Nieznaczne przekroczenia wskaźników fizykochemicznych tzn. mętność, żelazo, mangan, nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia. W razie jakichkolwiek stwierdzonych nieprawidłowości przedsiębiorstwa – wodociągowe każdorazowo podejmowały działania zmierzające do ich usunięcia (tj. płukanie sieci lub dezynfekcja sieci), co potwierdzane było ponownym badaniem próbki wody. Powtórne badania nie wykazały przekroczeń parametru.

W 2022 r. zgłoszono 3 interwencje na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie Miasta Łędziny i Chełmu Śląskiego.

1. Interwencja dotyczyła złej jakości wody wodociągowej na terenie Miasta Łędziny z uwagi na podejrzenie występowania bakterii oraz osad. Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach pobrali do badań laboratoryjnych próbkę wody w zakresie parametrów mikrobiologicznych oraz twardości wody. Na podstawie sprawozdania z badań laboratoryjnych stwierdzono, iż w badanym zakresie spełnione są wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Pisemnie poinformowano osobę składającą interwencje, iż woda jest zdatna do spożycia. poinformowano również iż przy pojawieniu się zakłóceń w jakości wody, powinno się ten fakt zgłaszać do administratora budynku oraz przedsiębiorstwa – wodociągowego. Interwencja bezzasadna.
2. Interwencja przekazana przez Głównego Inspektora Sanitarnego dotycząca kwestionowanej jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi przez mieszkańca Łędzin z uwagi na nieakceptowalne parametry smak, zapach, barwa. Interwencja dotyczyła nieakceptowalnych parametrów wody dostarczanej z KWK Ziemowit oraz zmiany sposobu zaopatrzenia w wodę. Pobrano do badań laboratoryjnych próbki wody: z kurka czerpalnego w domu osoby wnoszącej interwencje, punktów zgodności zlokalizowanych na terenie Miasta Łędziny oraz na Stacji Uzdatniania Wody KWK Ziemowit.

Na podstawie sprawozdań z badań stwierdzono, iż w badanym zakresie we wszystkich pobranych próbkach wody wartości parametrów organoleptycznych (smak i zapach) oraz parametrów fizykochemicznych (mętność, pH, przewodność, barwa, żelazo, mangan, sumaryczne stężenie wapnia i magnezu, chlorki) spełniają wymagania dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi określone w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Zdrowia

w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. O sposobie załatwienia sprawy poinformowano GIS oraz osobę wnoszącą interwencję. Poinformowano również, iż wnioski dotyczące zmiany sposobu zaopatrzenia w wodę należy kierować do Burmistrza Miasta Łędziny z uwagi na fakt, iż do zadań własnych gminy należy zaopatrzenie jej w wodę przeznaczoną do spożycia. Interwencja bezzasadna.

Ponadto w związku z usterkową kontrolą sanitarną na Stacji Uzdatniania Wody należąca do PGG KWK Piast –Ziemowit w Łędzinach przy ul. Oficerskiej została wydana decyzja administracyjna. Na stronę nałożono obowiązki tj. Doprowadzić do należytego stanu higieniczno-sanitarnego: ściany i sufity w Hali Filtrów, w Hali Pomp, w pomieszczeniach Chlorowni, laboratorium oraz w pomieszczeniach Stacji Hydroforowej; posadzki w Hali Filtrów, w Hali Pomp oraz w pomieszczeniach Stacji Hydroforowej; posadzkę w pomieszczeniach chlorowni; drzwi zewnętrzne wejściowe do magazynu Chlorowni, drzwi do budynku Stacji Hydroforowej; zbiorniki w Hali Filtrów. Termin realizacji nakazu decyzji do 31.12.2023r.

- Interwencja dotyczyła złej jakości fizykochemicznej wody wodociągowej dostarczanej przez przedsiębiorstwo – wodociągowe w Chełmie Śląskim Przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach pobrali do badań laboratoryjnych próbkę wody w zakresie parametrów fizykochemicznych (mętność, pH, przewodność, barwa, żelazo, sumaryczne stężenie wapnia i magnezu). Na podstawie sprawozdania z badań laboratoryjnych stwierdzono, iż w badanym zakresie spełnione są wymagania określone w Rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Pisemnie poinformowano osobę składającą interwencję, iż woda jest zdatna do spożycia. poinformowano również iż przy pojawieniu się zakłóceń w jakości wody, powinno się ten fakt zgłaszać do przedsiębiorstwa – wodociągowego. Interwencja bezzasadna.

Pływalnie/ baseny kąpielowe

W powiecie bieruńsko - łędzińskim znajdują się 4 obiekty: 2 kryte pływalnie: w Łędzinach i Bieruniu, 1 basen przy szkole podstawowej w Bieruniu oraz jeden basen sezonowy w Łędzinach, w którym woda w dalszym ciągu chlorowana jest ręcznie.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2022 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach. Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015r. W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco PPIS w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych PPIS w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2022 r.

Kąpieliska

W dniu 17.01.2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt uchwał Rady Miejskiej w Bieruniu w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na terenie Gminy Bieruń na 2022 r. oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 25 czerwca do 31 sierpnia 2022 r. Organizatorem Kąpieliska Łysina był Bieruński Ośrodek Sportu i Rekreacji (BOSiR) przy ul. Rynek 14 w Bieruniu. BOSiR w Bieruniu w porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie kąpielowym z kąpieliska Łysina w Bieruniu w terminach: 11 lipca 2022 r. i 16 sierpnia 2022 r. w ramach kontroli wewnętrznej. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej przeprowadzonej 20 czerwca 2022 r. upoważnieni przedstawiciele PPIS w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników PPIS w Tychach wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpielii, zgodnie z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpielii. W lipcu i sierpniu zgodnie z ustalonym harmonogramem w ramach kontroli wewnętrznej organizator pobierał próbki wody które spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu. Każdorazowo PPIS w Tychach stwierdził przydatność wody do kąpielii o czym informowany był organizator kąpieliska oraz Burmistrz Miasta Bieruń. Kąpielisko było otwarte przez cały czas trwania sezonu kąpielowego.

Zbiornik wody powierzchniowej

Na terenie powiatu znajduje się zbiornik Dzieńkowice oraz ujęcie wody powierzchniowej, przeznaczonej do zaopatrywania ludności w wodę do spożycia, należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Woda z tego zbiornika uzdatniania jest w Zakładzie uzdatniania Wody Dzieńkowice w Imielinie. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi - przyjęto kategorię jakości wody – A2. Do tej kategorii zalicza się wody wymagające typowego uzdatnienia fizycznego i chemicznego, w szczególności utleniania wstępnej, koagulacji, flokulacji, dekantacji, filtracji i dezynfekcji końcowej.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji oraz warunków środowiska (w zakresie pomiarów hałasu i stężenia tlenu węgla w ramach interwencji).

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B).

Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodykami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami znowelizowanej normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w V cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2022 r. po okresie wzmoczonych prac związanych ze stanem epidemii, personel laboratorium wrócił do zadań laboratoryjnych, wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach a także pomiary natężenia hałasu w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (w ramach interwencji) dla obszaru działania PSSE w Rybniku oraz badania kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

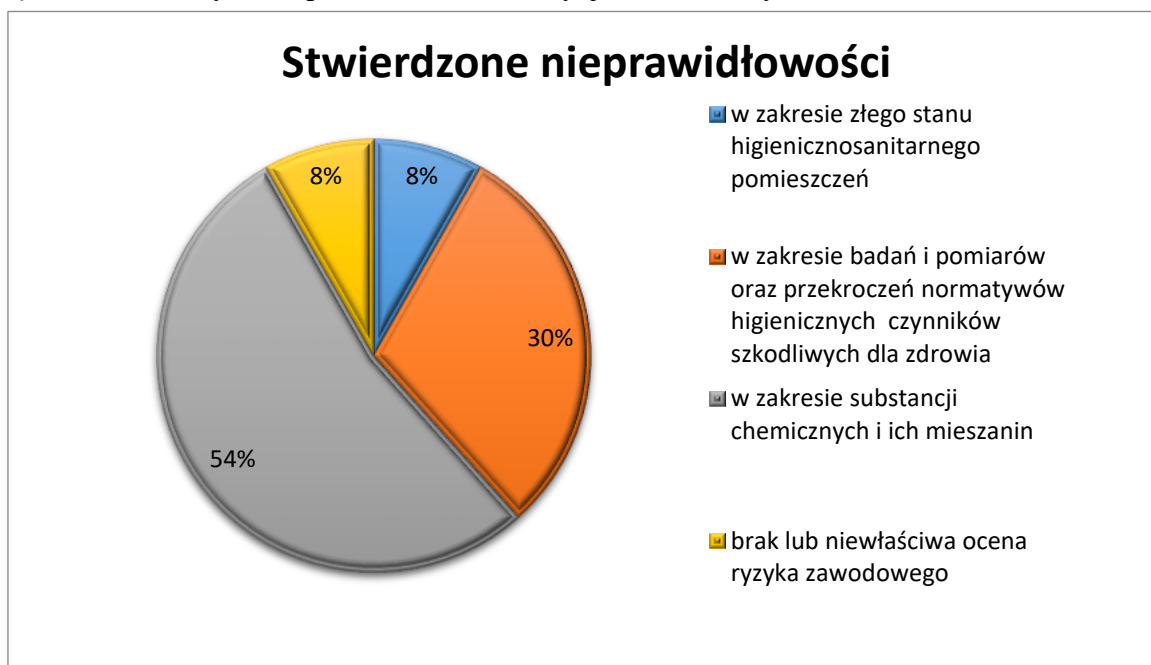
Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL/KŚ)	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpielii (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpielii i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2588	7193
	HAŁAS w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w ramach zleceń klienta wewnętrznego (interwencje)	8	14
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL/B)	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rodziny Enterobacteriaceae. OZDROWIENICY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz na wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	14200	160016

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

W powiecie bieruńsko-lędzińskim nadzorem bieżącym objętych jest aktualnie 117 podmiotów gospodarczych nadzorowanych ze względu na warunki zdrowotne środowiska pracy lub wprowadzanie do obrotu i stosowanie substancji chemicznych i ich mieszanin.

W 2022 r. przeprowadzono 36 kontrole w 29 obiektach. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin, wydanych zostało 16 decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje te zawierały 73 nakazów.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

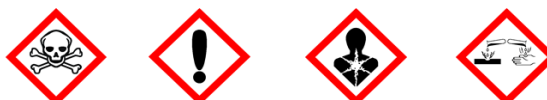
Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzone są w 21 zakładach pracy w zakresie: pyłów, hałasu, drgań mechanicznych, promieniowania optycznego nielaserowego oraz czynników chemicznych. W warunkach tych pracowało 4066 osób.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

Choroby zawodowe

Stwierdzono 30 chorób zawodowych w 4 zakładach pracy. Stwierdzono: 28 pylic płuc górników kopalń węgla, 1 uszkodzenie słuchu spowodowane hałasem, 1 nowotwór złośliwy. W kopalniach węgla kamiennego występuje w środowisku pracy narażenie na pyły węgla kamiennego zawierające wolną krystaliczną krzemionkę, które jest przyczyną chorób zawodowych górników - pylic płuc (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej).

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego nie stwierdzono obiektów, w których wytwarzano lub wprowadzano do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

6. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowanie główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

W 2022 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 6 projektów planów zagospodarowania przestrzennego oraz zajął stanowisko w sprawie 2 projektów studium uwarunkowań opracowanych dla terenów położonych w powiecie bieruńsko-lędzińskim. Dla 1 projektu planu uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów wskazywały zagospodarowanie zgodne ze stanem istniejącym oraz wyznaczały nowe tereny głównie pod zabudowę mieszkaniową, ale także usługową, usługowo-produkcyjną i produkcyjną. Wprowadzano także zmiany w zakresie układów komunikacyjnych oraz wyznaczono tereny drogi ekspresowej. W przedkładanych planach uzupełniano istniejące układy urbanistyczne oraz porządkowano wymogi dotyczące zabudowy, jak i wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną. Wskazywano aktualne złoża surowców, granice terenów i obszarów górniczych. Tereny zasilające systemy przyrodnicze były utrwalane oraz pozostawiane w obecnej formie, wskazano obszar Natura 2000 „Stawy w Brzeszczach”. W każdym projekcie planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań zapobiegających lub ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko.

Celem sporządzanych planów było racjonalne zagospodarowanie terenów, zgodnie z kierunkami polityki przestrzennej przyjętej dla danego obszaru w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego poprzez ustalenie stosownych przeznaczeń terenów oraz zasad zabudowy, zagospodarowania oraz kształtowania i ochrony ładu przestrzennego oraz eliminowanie możliwości realizacji zabudowy na podstawie decyzji o warunkach zabudowy. Przedłożone do oceny oba projekty studium uwarunkowań nie uzyskały opinii pozytywnych ze

względu na wprowadzenie nowoprojektowanej zabudowy mieszkaniowej lub mieszkaniowo-usługowej w bezpośrednim sąsiedztwie terenów istniejącej oraz nowoprojektowanej aktywności gospodarczej. Takie sąsiedztwo zabudowy mieszkaniowej budzi wątpliwości, co do możliwości dochowania odpowiednich standardów w zakresie wymagań sanitarnych. Zgodnie z obowiązującym prawodawstwem zabudowa mieszkaniowa jest w sposób szczególny chroniona m.in. pod względem akustycznym. Lokalizacja zabudowy mieszkaniowej w bliskim sąsiedztwie terenów zabudowy przemysłowej może prowadzić do powstawania konfliktów społecznych, kłóci się z zasadą zachowania ładu przestrzennego i dobrego sąsiedztwa. Ponadto w jednym z projektów studium nowa zabudowa mieszkaniowa została wprowadzona również w bliskim sąsiedztwie istniejącego cmentarza komunalnego w strefie ochronnej, tj. w strefie 50m od granicy cmentarza. Wypełniając obowiązek ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych oraz zapobiegania powstawaniu chorób stwierdzono brak podstaw do wyrażenia pozytywnych opinii. W przypadku jednego z tych dokumentów naniesiono zmiany i przedłożono do ponownego zaopiniowania. Studium to uzyskało opinię pozytywną.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W 2022 r. organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla 17 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w 2 przypadkach wyrażono opinię o potrzebie przeprowadzenia takiego postępowania określając jednocześnie zakres raportu.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla 2 przedsięwzięć, oba przedsięwzięcia dotyczyły budowy i przebudowy instalacji na terenie zakładu NITROERG S.A. w Bieruniu.

Przy uzgadnianiu przedsięwzięć zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono **3** projekty architektoniczno-budowlane i były to projekty: gabinetu rehabilitacji, budynku mieszkalnego z częścią handlowo-usługową oraz projekt cmentarza. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowej oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscu pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach. Przy uzgadnianiu projektu cmentarza sprawdzano czy zagospodarowanie przewidziane w projekcie spełnia wymagania jakie muszą spełniać cmentarze, groby i inne miejsca pochówku oraz czy został on zaprojektowany na odpowiednim terenie.

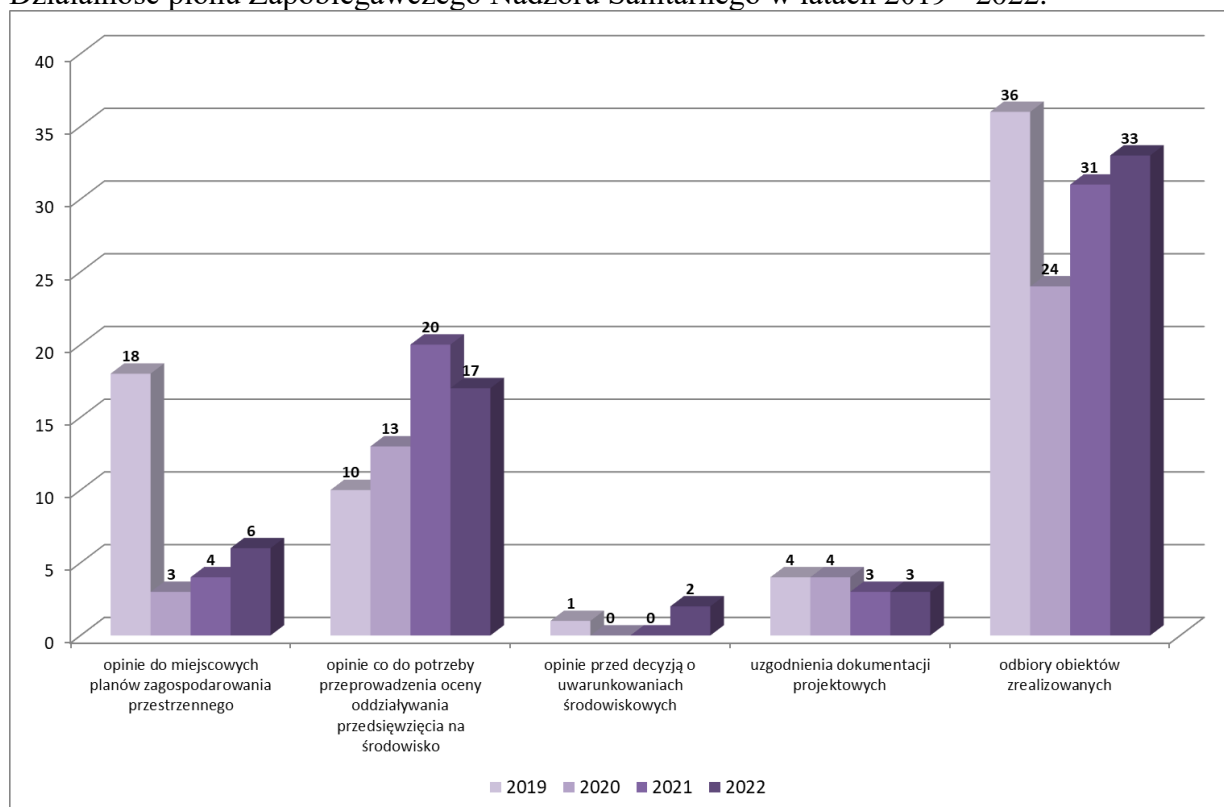
W 2022 r. na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego dokonano ogółem **33** odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów znajdowały się m.in. sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, klub malucha, szkoła muzyczna, gabinety stomatologiczny i fizjoterapii oraz obiekty produkcyjno-magazynowe z zapleczeniami.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w 2022 r.:

Opinie dot. uzgodnienia planów zagospodarowania przestrzennego	6
Opinie co do potrzeby przeprowadzenia oceny o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	17
Opinie przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	2
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	3
Odbiory obiektów zrealizowanych	33

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2019 - 2022.

PODSUMOWANIE

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

7. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

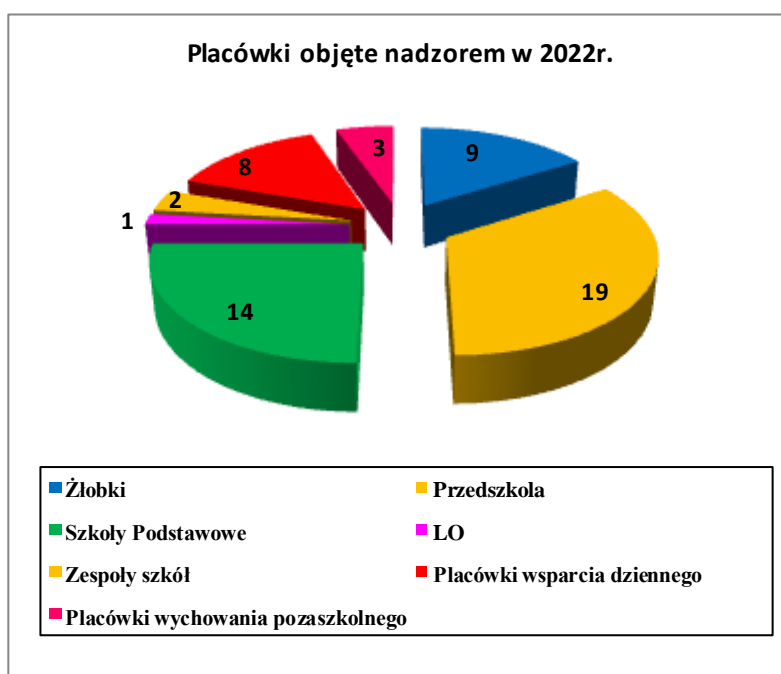
Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:

- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzież;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2022 r. w ewidencji znajdowało się **56** placówek nauczania i wychowania z powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **32** kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego.

W I kwartale 2022 r. w związku ze stwierdzonymi przypadkami zakażeń COVID-19 wśród uczniów i personelu prowadzono postępowania epidemiologiczne i wydawano stosowne opinie sanitarne dotyczące zmiany trybu nauczania w szkołach i przedszkolach.

Stan sanitarno-techniczny placówek dla dzieci i młodzieży

Przeprowadzone kontrole sanitarne nie wykazały nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego i technicznego.

Żłobki

Szczególne uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w **9** placówkach. Skontrolowano 2 żłobki, w których przebywało 46 dzieci. Przeprowadzono **3** kontrole sanitarne. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe.

Przedszkola

W 2022 r. PPIS w Tychach nadzorował **19 przedszkoli**, Skontrolowano **11 placówek**, do których zapisanych było 1748 dzieci. Przeprowadzono **12** kontroli sanitarnych. Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2022 r. PPIS w Tychach nadzorował 14 szkół podstawowych, 1 LO, 2 zespoły szkół ponadpodstawowych. Skontrolowano 10 szkół przeprowadzając w nich **12 kontroli** sanitarnych. Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów. W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III. Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, dzieci i młodzież szkolna nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

Stan sanitarno-higieniczny placówek oświatowo-wychowawczych ulega systematycznej poprawie. Dostępność do środków czystości (papier toaletowy, ręczniki jednorazowego użytku/suszarki do rąk oraz mydło w płynie) w nadzorowanych placówkach jest zadowalająca. Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego wszystkie placówki zapewniają dostęp do bieżącej ciepłej wody w łazienkach dla dzieci oraz w sanitariatach dla uczniów, zachowane są standardy dostępności do urządzeń sanitarnych.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek

piaskownice są zabezpieczone prawidłowo. W 2022 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2022 r. nadal prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. W wyniku systematycznych działań poprawie uległa sytuacja w zakresie gospodarki tymi substancjami. Zdecydowanie też zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, co wynikało przede wszystkim z braku środków finansowych w budżetach placówek na zakup zestawów. Problemy z prawidłową gospodarką z odczynnikami w latach ubiegłych spowodowały przejście w placówce szkolnej na nauczanie z wykorzystaniem form wizualnych (programy multimedialne.)

Dożywianie dzieci i młodzieży

Prowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej z uwzględnieniem dożywiania sponsorowanego. Na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego 7 szkół prowadzi dożywianie w formie posiłków dwudaniowych i jednodaniowych, z których korzystało 762 uczniów. Z posiłków dofinansowanych w 2022 r. skorzystało 28 uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

W 2022 r. dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych do wzrostu uczniów. Pomiarów przeprowadzono w 1 szkole podstawowej. Pomiarami objęto 3 oddziały klas I-III, w których zmierzono 33 uczniów – z czego 20 uczniów siedziało w niedostosowanych do swojego wzrostu meblach szkolnych. Dyrektor szkoły poinformował pisemnie, że stwierdzone w czasie kontroli nieprawidłowości w tym zakresie zostały usunięte.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2022 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w 1 szkole podstawowej, gdzie analizie poddano 8 oddziałów, w 3 oddziałach stwierdzono nieprawidłowości.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Z otrzymanej pisemnej informacji wynika, że liczba oddziałów w szkole jest większa od liczby dostępnych sal lekcyjnych oraz faktem, że dostępność nauczycieli jest ograniczona z uwagi na to, iż są zatrudnieni w innych placówkach.

Profilaktyczna opieka zdrowotna w szkołach

Analogicznie do lat ubiegłych w 2022 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej dokonali oceny warunków sprawowania opieki zdrowotnej nad uczniami w szkołach różnego typu. Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników papierowych i środków do dezynfekcji rąk, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję

powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego Nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Podczas przeprowadzanych kontroli dyrektorzy szkół sygnalizowali, że opieka medyczna w placówkach jest niewystarczająca i zgłaszali potrzebę zapewnienia pomocy medycznej przez cały tydzień.

Zapewnienie uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych

W trakcie kontroli placówek szkolnych stwierdzono, że **wszystkie placówki realizowały obowiązek** zapewnienia uczniom możliwości pozostawienia części podręczników i przyborów szkolnych w pomieszczeniach szkoły zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej. Przepis nie określa szczegółowo sposobu realizacji zadania. Dzieci z klas I-III mają możliwość pozostawiania podręczników we własnych salach do zajęć lekcyjnych zaś uczniowie klas starszych najczęściej w indywidualnych szafkach bądź zbiorowych półkach.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w formie wyjazdowej jak i w miejscu zamieszkania. Przeprowadzono 26 kontroli stanu sanitarnego.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

Przeważał wypoczynek w miejscu zamieszkania, którego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście. Przygotowany został specjalny program zajęć na którego składały się m.in. wycieczki piesze i autokarowe, wyjazdy na obiekty rekreacyjno-sportowe, spacer po okolicy.

W trakcie wypoczynku przekazywano organizatorom pakiety edukacyjne w celu rozpowszechnienia wśród uczestników wypoczynku. Przebieg wypoczynku odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Podsumowanie:

Na realizację zaplanowanych w 2022 r. działań sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży znaczący wpływ miał stan epidemii, w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, ograniczenia w funkcjonowaniu placówek nauczania i wychowania wśród dzieci i młodzieży oraz pracowników tychże placówek. Mimo, iż w 2022 r. przeprowadzono znacząco mniej kontroli w placówkach oświatowych można zauważyć znaczącą poprawę warunków w placówkach w wyniku sukcesywnie prowadzonych prac remontowo-modernizacyjnych.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W 2022 r. działalność Sekcji Oświaty Zdrowotnej skupiona była na promocji szczepień ochronnych ze szczególnym uwzględnieniem COVID-19 wśród społeczeństwa oraz propagowaniu zdrowego stylu życia, z naciskiem na podtrzymanie nawyków związanych z podstawowymi zasadami higieny. W szkołach realizowane były programy i akcje prozdrowotne. Dużą rolę odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje nt. prowadzonych akcji, kampanii i programów prozdrowotnych.

Zaplanowane działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS opracowanego na lata 2022-2026 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

Na 2022 r. zaplanowano realizację następujących programów edukacyjnych skierowanych do placówek oświatowo-wychowawczych:

- „Czyste powietrze wokół nas” – program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowanej do przedszkoli,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia wśród dzieci przedszkolnych i ich rodziców,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy dzieci przedszkolnych na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych,
- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat „dopalaczy” i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla IV klas szkół podstawowych,
- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”- upowszechnienie wśród młodzieży szkół ponadpodstawowych wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- poprawa świadomości uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych zgodnie ze scenariuszami lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy dostosowywali treści w zależności od potrzeb danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były również następujące działania nieprogramowe:

- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: „*Nasza planeta, nasze zdrowie*”,
- Dopalacze-Wypalacze „groźne narkotyki”,
- „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad higieny”,
- „Brązowo, ale czy zdrowo”,
- Akcja informacyjna dot. bezpiecznego grzybobrania,
- „Bezpieczne Ferie 2022”
- „Bezpieczne Wakacje 2022”,

- „Wirusochrona” dla szkół i przedszkoli,
- „Lekki tornister”- profilaktyka wad postawy,
- Profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- Profilaktyka grypy,
- Profilaktyka wszawicy,
- Profilaktyka chorób zakaźnych,
- Interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej – profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych skierowana do obywateli z Ukrainy.

W 2022 r. realizowane były również:

- „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”- wojewódzka akcja skierowana do ogółu społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem: rodziców dzieci w wieku 0-3 lat, dzieci przedszkolnych oraz rodziców planujących dziecko;
- #SzczepimySię- kampania ogólnopolska, skierowana do ogółu społeczeństwa promująca szczepienia przeciwko COVID-19.
- Kampania informacyjna „Wybieraj bezpieczną żywność #EUChooseSafeFood”, która ma na celu pomóc obywatelom w krytycznym myśleniu o ich codziennych wyborach żywieniowych.

Realizacja działań oświatowo-zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na realizacji działań w terenie. Od kilku lat Sekcja Oświaty Zdrowotnej organizuje stoiska promocji zdrowia, pogadanki, warsztaty dla dzieci i młodzieży edukując zainteresowane osoby. W ramach tych działań organizowane są ćwiczenia profilaktyczne z użyciem alko i narkogogli, pomiary tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących. Działania te były atrakcyjne dla najmłodszych, ponieważ uczyli się poprzez zabawę i metody aktywne. W roku 2022 realizowano działania wynikające z aktualnej sytuacji epidemiologicznej oraz odpowiadano na zaproszenie danej placówki czy instytucji.

Na początku roku w trakcie zwiększonej zachorowalności na COVID-19 realizowano akcję pt. „Koronawirus. Przestrzegaj podstawowych zasad bezpieczeństwa i higieny” oraz „#SzczepimySię”. Ich celem było przypomnienie społeczeństwu o podstawowych zasadach profilaktyki i ochrony swojego zdrowia przed wirusem SARS-CoV-2.

W 2022 r. realizowana była III i IV edycja wojewódzkiej akcji informacyjno-edukacyjnej pt. „Wirusochrona” adresowana do przedszkoli i klas I-III szkół podstawowych. Celem przedsięwzięcia było przypomnienie zasad higieny osobistej wśród dzieci i ich rodziców oraz zwrócenie uwagi na znaczącą rolę czystości jako podstawowego środka zapobiegania przenoszeniu się wirusów.

W placówkach nauczyciele realizowali różne zajęcia i aktywności, aby uświadomić dzieciom jak ważne jest dbanie o higienę rąk w obecnym czasie. Poruszano tematykę związaną ze zdrowym stylem życia. Organizowano zajęcia ruchowe, pokazy, doświadczenia, pogadanki, rozmowy, ćwiczenia prawidłowego mycia rąk, tworzone zdrowe i pyszne przysmaki, prowadzono zabawy dydaktyczne, dzieci uczone piosenek edukacyjnych, wykonywano prace plastyczne, eksperymenty, wyświetlano filmy i prezentacje multimedialne. Z ciekawych inicjatyw realizowanych w placówkach należy wymienić: wykonywanie modeli wirusów z rękawiczek, skarpetek czy plasteliny, tworzenie recepty „służącej zachowaniu zdrowia”.

Dzieci bardzo chętnie uczestniczyły w zajęciach edukacyjnych. Dzięki różnym formom realizacji zdobyły wiedzę, którą wykorzystują w życiu codziennym.

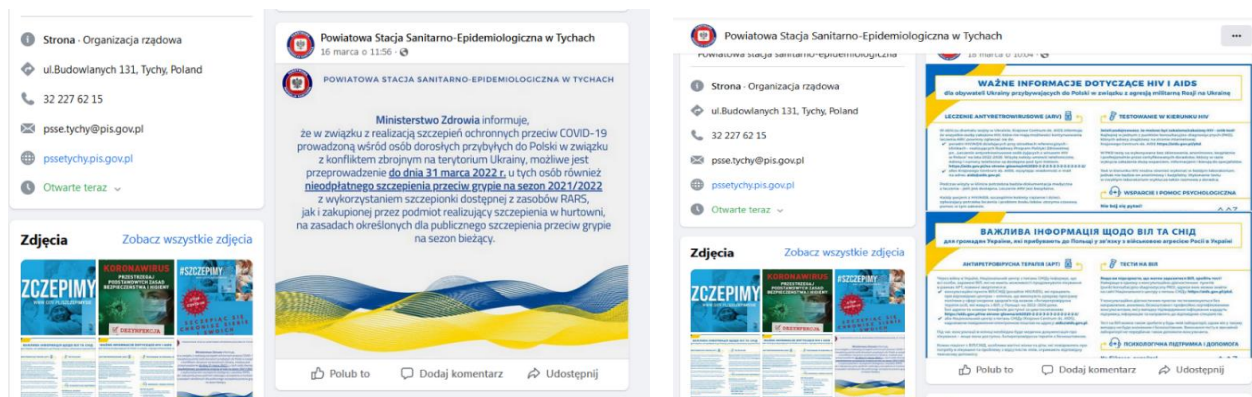

Na zakończenie akcji został ogłoszony konkurs na 30-sekundowy spot edukacyjny zachęcający do mycia rąk. Zwycięzcą konkursu została Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Powstańców Śląskich w Imielinie. W dniu 7 grudnia br. Zastępca Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach wraz z organizatorami konkursu wręczył nagrodę podczas uroczystego apelu zorganizowanego w szkole. Chętne dzieci mogły również sprawdzić czystość umytych wcześniej dłoni przy pomocy urządzenia wyposażonego w lampę UV.

Kampania „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” realizowana była poprzez dystrybucję materiałów promujących szczepienia ochronne do punktów szczepień na podległym terenie. Kampanię „#SzczepimySię” promowano w mediach społecznościowych oraz przedszkolach.

W związku z napływem ludności ukraińskiej do Polski, dystrybuowano ulotki profilaktyczne w języku ukraińskim do jednostek samorządu terytorialnego, miejskich ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie, podmiotów leczniczych, placówek oświatowo-wychowawczych. W mediach społecznościowych na bieżąco umieszczano posty z materiałami informacyjnymi skierowanymi do uchodźców.

Z okazji „Światowego Dnia Higieny Rąk” przypadającego na 5 maja, Sekcja Oświaty Zdrowotnej przeprowadziła zajęcia edukacyjne w Przedszkolu nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi w Bieruniu. Przedszkolakom przypomniano jak ważne jest zachowanie podstawowych zasad higieny. Zaprezentowano im technikę szczotkowania i nitkowania zębów oraz prawidłową metodę mycia rąk. W ramach realizacji akcji poruszane były również tematy dotyczące chorób odkleszczowych, codziennej aktywności fizycznej oraz piramidy zdrowego żywienia. Poprzez zabawę dzieci nauczyły się jakie przedmioty codziennego użytku mogą pomóc w zachowaniu higieny osobistej.

W ramach akcji „Bezpieczne Wakacje 2022” Sekcja Oświaty Zdrowotnej przy współpracy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży prowadziła dystrybucję materiałów informacyjno-edukacyjnych skierowanych do organizatorów letnich form wypoczynku, a także miejskich bibliotek publicznych oraz ośrodków sportu i rekreacji.

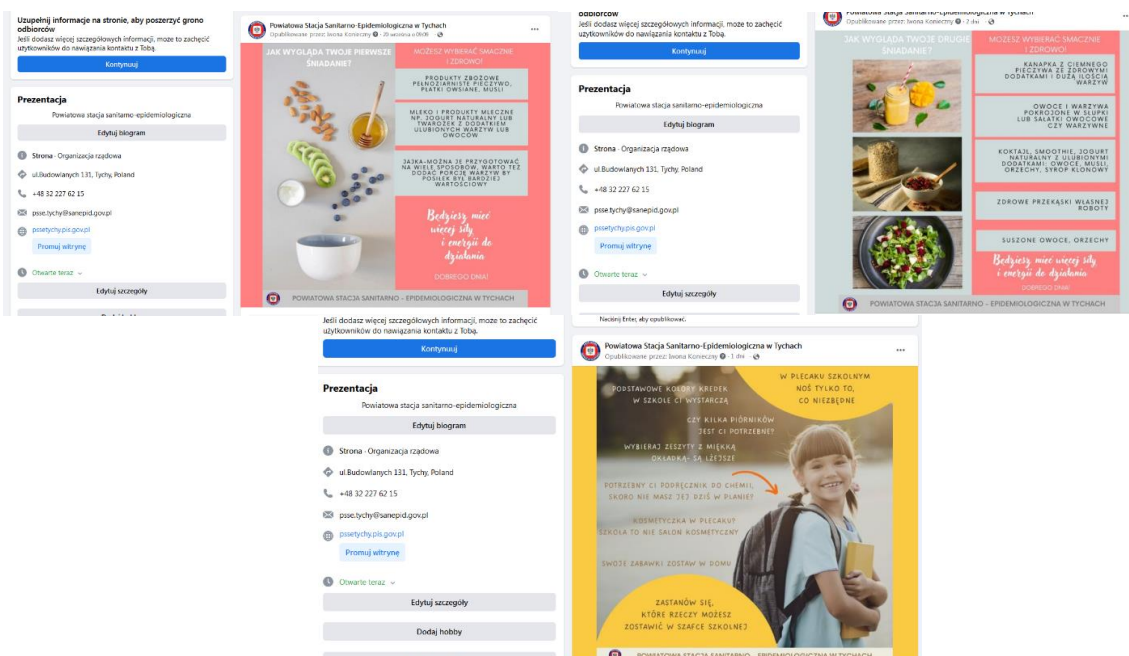
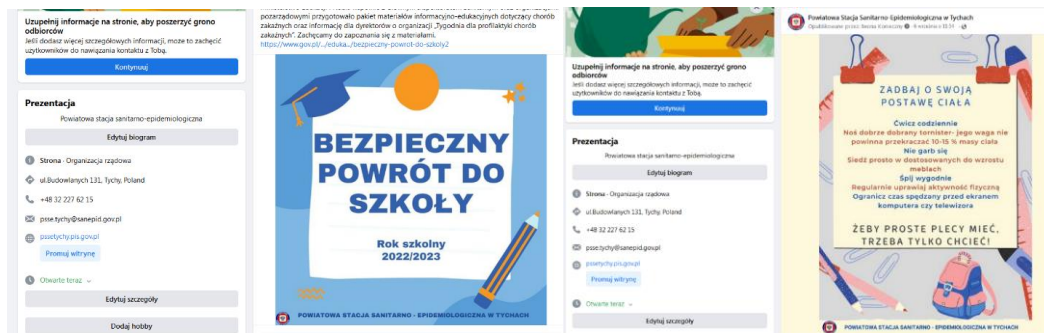
W dniu 15 września 2022 r. przeprowadzono zajęcia edukacyjne ph. „Pogadajmy o zdrowiu” w Świetlicy Wsparcia Dziennego „NADZIEJA” w Bieruniu. Dzieciom przypomniano, jak ważne jest zachowanie podstawowych zasad higieny, dbanie o urozmaiconą dietę i regularne odżywianie. W ramach realizacji akcji poruszane były również tematy dotyczące codziennej aktywności fizycznej, dbania o prawidłową postawę ciała, umiejętne pakowanie i noszenie plecaka szkolnego. Na zakończenie prezentowano film nt. zagrożenia dla naszego zdrowia, jakie niesie ukąszenie przez kleszcza.

Kampanię ph. „Wybieraj bezpieczną żywność” #EUChooseSafeFood stworzoną przez Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności EFSA promowano w mediach społecznościowych. Celem kampanii było zwiększenie wiedzy społeczeństwa na temat roli nauki w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności w UE oraz zachęcenia obywateli do dokonywania świadomych wyborów żywieniowych. Konsumenty dowiedzieli się m.in. jaka jest różnica między terminem przydatności do spożycia a datą minimalnej trwałości, poznali zasady higieny żywności w domu, a także poszerzyli wiedzę dot. czytania etykiet produktów. W celach edukacyjnych przeprowadzono webinar adresowany do osób w wieku od 25 do 54 lat, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet i młodych rodziców.

Ponadto w ciągu całego roku Sekcja Oświaty Zdrowotnej redagowała i tworzyła posty do zamieszczenia w mediach społecznościowych dotyczące prowadzonych działań, aktualnej sytuacji epidemiologicznej, promocji zdrowia oraz kalendarium świątecznych i ogólnopolskich dni związanych ze zdrowiem.

WNIOSKI:

Sekcja Oświaty Zdrowotnej prowadzi profil Stacji w mediach społecznościowych, który cieszy się rosnącym zainteresowaniem, dzięki czemu dociera do większej liczby odbiorców w różnym wieku. Daje to możliwość szybkiej komunikacji ze społeczeństwem, co niewątpliwie wpływa na skuteczność działań profilaktycznych.

Zainicjowane działania prozdrowotne przez Sekcję Oświaty Zdrowotnej zakończone były szczegółowymi sprawozdaniami. Realizacje programów można uznać za zadowalającą, natomiast analizując wyniki działalności zaobserwować można, że zainteresowanie ofertą programową znacznie spada. Należy podkreślić, że w działaniach na rzecz wzmacniania zdrowia konieczna jest współpraca jak największej ilości podmiotów, które odpowiadają za kształtowanie postaw prozdrowotnych na poziomie lokalnym.

Podjęte inicjatywy profilaktyczne, takie jak stoisko informacyjno-edukacyjne cieszą się dużym zainteresowaniem i niewątpliwie pomagają w podnoszeniu świadomości na temat zdrowia oraz w kształtowaniu odpowiednich postaw zdrowotnych.